

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Historické vědy – Historie/obecné dějiny

Teze disertační práce (Autoreferát)

PhDr. Boris Moskovič

**Po Titovi – Tito! Přejchod od charismatického vůdcovství
ke kolektivnímu vedení v socialistické Jugoslávii**

**After Tito – Tito! The Transition from Charismatic
Leadership to Collective Leadership in Socialist
Yugoslavia**

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Jan Pelikán, CSc.

Praha 2023

Titův odchod v kontextu proměn mocenského mechanismu v pozdně socialistické

Jugoslávii: téma a badatelská perspektiva

Předkládaná práce se zabývá okolnostmi, za kterých se politická elita socialistické Jugoslávie připravovala na odchod Josipa Broze Tita, svého nesporného a hlavně dosud jediného vůdce. V květnu 1977 oslavil Tito pětadesáté narozeniny. Brzký konec jeho vlády se proto stával nejen naléhavou, ale hlavně zcela zásadní otázkou s ohledem na další budoucnost jugoslávského socialistického systému. Stárnoucí diktátor byl prezidentem Socialistické federativní republiky Jugoslávie (SFRJ), předsedou Svazu komunistů Jugoslávie (SKJ) i vrchním velitelem ozbrojených sil. Na příslušníky mocenské špičky tak čekal úkol zajistit pokud možno klidný přechod do post-titovského období. O řadě příslušných opatření rozhodl sám Tito, respektive dohlížel nad jejich přípravami. Konkrétní realizace přechodu k systému kolektivního vedení ovšem spočívala na bedrech jeho spolupracovníků.

K problematice Titova odchodu jsme přistoupili v rámci tzv. aktérské perspektivy. Sledovali jsme, jakým způsobem vnímali Tito a okruh jeho spolupracovníků širokou paletu problémů, výzev i plánů, a to právě v konkrétním dobovém kontextu. Takový přístup nám umožnil nekoncentrovat se na příznaky budoucí jugoslávské krize, jak dosud při líčení tohoto období činila většina badatelů, ale naopak dát prostor i dalším, dosud opomíjeným či dokonce zapomenutým rovinám tehdejšího dění. Současně jsme se neuchylovali ani ke druhé krajnosti – neignorovali jsme ani nepodceňovali témata, u nichž si sledovaní aktéři (jugoslávská komunistická elita) přímo uvědomovali možné komplikace i potenciální hrozby. Předmětem analýzy se tak stal nejen průběh příprav na brzký Titův odchod, ale i způsob, jak jugoslávští předáci v tomto kontextu přistupovali k ekonomickým otázkám, zahraniční politice či k systému kolektivního vedení, a to v období let 1977–1980.

Titovi nástupci, kteří po smrti dlouholetého diktátora v květnu 1980 zcela převzali otěže moci, byli od začátku konfrontováni s celou řadou komplikací, překážek i příznaků

nadcházející krize. Bez ohledu na to se snažili klást důraz na loajalitu vůči Titově odkazu, zajišťovat stabilitu režimu a udržovat vlastní legitimitu moci. Pozornost jsme proto zaměřili na způsob, jakým příslušníci post-titovské mocenské garnitury reflektovali jakékoliv ohrožení těchto základních priorit, a to v prvních dvou letech po smrti Tita (1980–1982). Právě v tomto časově krátkém, z hlediska dalšího vývoje jugoslávské federace ale zcela zásadním období totiž došlo k prohloubení hospodářských obtíží, eskalaci kosovské krize a nárůstu nespokojenosti i protirežimních názorů v řadách společnosti. Na základě rozboru postojů, argumentace i komunikační strategie jednotlivých jugoslávských funkcionářů, působících tehdy v nejvyšších mocenských orgánech na svazové úrovni, jsme usilovali o rekonstrukci myšlenkového světa post-titovské politické elity.

Prameny a literatura

Základním pramenem pro nás byly písemnosti uložené v Archivu Jugoslávie (*Arhiv Jugoslavije* – AJ). Konkrétně se jednalo o fondy předsednictva ústředního výboru SKJ, tedy nejvyššího stranického grémia, a pak Prezídia SFRJ, orgánu plnícího funkci kolektivní hlavy státu. Zvláště cenné byly přepisy stenografických záznamů ze schůzí obou těchto federálních institucí, které nám umožnily zachytit základní argumentační schémata, vzájemné interakce i konfliktní relace mezi Titovými nástupci. Současně se nám takto naskytla příležitost sledovat mnohdy detailně jednání těchto aktérů v krizových momentech (sovětská invaze do Afghánistánu na sklonku roku 1979, Titova nemoc a smrt na jaře 1980 či demonstrace v Kosovu o rok později). K těmto pramenům jsme ovšem přistupovali i s notnou dávkou obezřetnosti, a to především s ohledem na komunikační strategie jednotlivých funkcionářů. V takovém případě jsme příslušné interní diskuse náležitě kontextualizovali a odhalili tak i případy záměrné stylizace či dokonce manipulace ze strany jugoslávských komunistických funkcionářů. Z hlediska archivních pramenů je rozhodně potřeba vyzdvihnout i deníkové

záznamy předního srbského politika Dragoslava D. Markoviće, uložené v Historickém archivu Bělehradu (*Istorijski arhiv Beograda* – IAB). Tyto písemnosti nám totiž umožnily proniknout do poměrů panujících uvnitř tehdejší vládnoucí nomenklatury způsobem, jenž prameny institucionální povahy takřka neumožňují.

V rámci našeho výzkumu jsme se opírali o poměrně skrovnou memoárovou literaturu, a to z pera příslušníků tehdejší politické elity (Raif Dizdarević, Marko Orlandić, Azem Vllasi). Částečně jsme mohli čerpat i z vydaných deníků protirežimně orientovaných předáků jako byli Dobrica Ćosić či Franjo Tuđman. Skutečnost, že se k tomuto období nejsou dostupné rozsáhlejší a četnější vzpomínkové texty, souvisí jistě i s převládajícím vnímáním politických poměrů na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let. Zvláště období před Titovou smrtí je totiž i v současném historiografickém výzkumu hodnoceno převážně jako chudé na významnější či zajímavější události. Námi sledovaní aktéři, tedy Titovi spolupracovníci a jeho pozdější nástupci jsou pak většinou zobrazováni jako názorově i ideově bezbarví funkcionáři, odvozující svou kariéru od prosté loajality vůči jugoslávskému vůdci a jeho kultu. Detailnější, na archivním výzkumu založený vhled do myšlenkového světa těchto politiků, kteří se ocitli na klíčových postech při přechodu do post-titovského období nám však ukazuje, že jejich profil i způsob jednání byly daleko mnohovrstevnatější.

V době, kdy už probíhalo naše bádání, se však úroveň vědeckého poznání jugoslávské reality na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let začala už významně posouvat. Práce srbských historiků Petra Ristanoviće a Slobodana Seliniće mapující kosovskou otázku v letech 1974–1989, respektive srbský politický vývoj během prvních roků po Titově smrti, představují dosud nejpodrobnější a zároveň odborně fundovaný výklad založený na rozsáhlém a systematickém archivním výzkumu. Z těchto výzkumů jsme čerpali především v momentech, kdy bylo nutné námi sledovaný výklad doplnit o kontext kosovských a srbských reálií.

Závěry práce

Josip Broz Tito představoval typ charismatického vládce, jehož autorita, mocenské postavení i celkový vliv se zcela zásadně promítaly do politického vývoje socialistické Jugoslávie. Otázka jeho nástupnictví byla proto pro vládnoucí garnituru mimořádně závažnou, ale současně i citlivou výzvou. Její naléhavost podtrhoval fakt, že Tito býval často o více generaci starší než okruh jeho nejbližších spolupracovníků. S přibývajícím věkem (roku 1977 už jugoslávský diktátor dosáhl věku pětadesáti let) se problém jeho následovnictví stával stále palčivějším, protože se od něj přímo odvíjela i budoucnost jugoslávského socialistického režimu.

Zhruba až do počátku sedmdesátých let existovala reálná šance, že by se někdo z Titových spolupracovníků stal i jeho přímým nástupcem. Nejblíže se této pozici přiblížil vysoký stranický funkcionář a dlouholetý ministr vnitra Alexandr Ranković, zastávající od roku 1963 nově zřízený post jugoslávského viceprezidenta. Složitě poměry uvnitř tehdejší mocenské elity ovšem vedly v červenci 1966 k odstranění tohoto dosud druhého nejmocnějšího muže režimu. Jedním z důvodů, které vedly k Rankovićově politickému pádu, se podle všeho týkal i ohrožení mocenského monopolu J. B. Tita, respektive přesvědčení jugoslávského diktátora o tom, že jeho blízký spolupracovník usiluje o jeho svržení. Tímto způsobem se otázka následnictví do jisté míry upozadila, a to až do počátku sedmdesátých let.

Roky 1971–1973 byly v jugoslávském politickém diskursu nazývány jako *krizová léta*. Podle tohoto schématu pronikly v uvedeném období do stranických řad (hlavně do nejvyšších mocenských struktur v jednotlivých jugoslávských republikách) liberální, technokratické, nacionalistické či dokonce separatistické tendence. V dobovém propagandistickém výkladu bylo zdůrazněno, že se země ocitla před hrozbou nástupu *kontrarevoluce*. Titovo zúčtování s vládnoucími garniturami v Chorvatsku, Srbsku a částečně i ve Slovinsku a Makedonii, bylo v tomto duchu prezentováno jako vítězství *zdravých sil*.

S ohledem na otázku Titova nástupnictví však bylo podstatně důležitější, že stárnoucí vůdce se právě v tomto období setkal s nedisciplinovanými, zdrženlivými až nesouhlasnými reakcemi, především z řad mladších funkcionářů, což evidentně vnímal jako bytostné ohrožení vlastního mocenského monopolu. A byl to právě sám Tito, kdo v září 1970 veřejně vystoupil s návrhem, aby byl zřízen orgán kolektivní hlavy státu, Prezídium SFRJ. V jeho rámci by byly paritně zastoupeny všechny jugoslávské republiky a autonomní oblasti. Takováto instituce by podle Titových představ měla v okamžiku jeho odchodu převzít jeho prezidentské kompetence.

V průběhu sedmdesátých let, zvláště po překonání *krizového období*, bylo čím dál jasnější, že otázka Titova dědictví nebude řešena formou klasického nástupnictví, kdy jeden z jeho spolupracovníků převezme rozhodující část pravomocí. Vzhledem ke složitému, mnohonárodnostnímu charakteru jugoslávské federace naopak vše směřovalo k tomu, aby Titova prerogativa převzaly orgány kolektivního vedení. Zatímco Prezídium SFRJ zřízené roku 1971 mělo v tomto ohledu vymezený okruh svého působení, o řízení stranického aparátu v post-titovském období se rozhodlo až v samotném závěru sedmdesátých let. I zde byl ustanoven orgán kolektivního předsednictva, v němž zasedali zástupci republik a autonomních oblastí.

Mechanismus kolektivního vedení, jehož základy byly položeny ještě za Titova života, se dočkal ostrého testu počátkem roku 1980, kdy byl sedmaosmdesátiletý diktátor hospitalizován v lublaňské nemocnici. Následující čtyři měsíce, během kterých sváděl boj o život, představovaly pro jeho budoucí následovníky zatěžkávací zkoušku. Naplno se museli věnovat nejen běžné politické agendě, ale zároveň převzít odpovědnost i za některá rozhodnutí, jež měl do té doby ve své gesci výlučně J. B. Tito. Přední jugoslávští komunisté nakonec dokázali přechod do post-titovského období zvládnout bez větších zádrhelů. Od

května 1980, kdy dlouholetý vůdce skonal, se stali i oficiálně novými vládci Jugoslávie řídicími se principem *kolektivní práce*.

Vrcholní předáci SFRJ se během zhruba prvního půlroku své samostatné vlády mohly oprávněně odvolávat na stabilní poměry v zemi. Za hlavní devízu přitom považovali fakt, že *vnitřní i vnější nepřátelé* režimu nedokázali využít přechodného období kolem Titovy smrti k tomu, aby jakkoliv ohrozili jejich legitimitu moci. S nemalým zadostiučiněním vnímali i nenaplněné prognózy věstící brzké vzplanutí střetu o nástupnictví po zesnulém diktátorovi. Současně si ale byli vědomi, že hromadící se ekonomické problémy mohou tuto vcelku poklidnou situaci zcela zvrátit. Opakované výpadky v zásobování, nárůst cen, a především stagnující životní úroveň obyvatelstva považovali za hrozbu, která by společně s dalšími neduhy mohla vést k dramatickým proměnám nálad ve společnosti a nástupu otevřené krize.

Té zcela nejtěžší zkoušce ovšem Titovi nástupci čelili na jaře 1981, kdy v Kosovu došlo k opakovaným demonstracím albánského obyvatelstva. Protesty zasáhly hlavní město regionu Prištinu i fakticky všechny lidnatější oblasti. Jejich účastníci – univerzitní studenti, žáci středních škol, ale i dělníci – skandovali hesla s politickým podtextem, v nichž oslavovali vůdce sousední Albánie Envera Hodžu, či žádali transformaci Kosova v sedmou jugoslávskou republiku. Vládcí Jugoslávie tak byli konfrontováni s protestním hnutím nebyvalých rozměrů. Zprvu přenechávali – dle ustálené praxe – veškerou iniciativou na samotném kosovském vedení, v jehož čele stál Mahmut Bakalli. Když však počátkem dubna 1981 došlo k další vlně nepokojů, Titovi nástupci se rozhodli vyhlásit výjimečný stav a s pomocí posílněných policejních jednotek přistoupit k energickému potlačení demonstrací. Situaci se tímto způsobem povedlo alespoň rámcově stabilizovat.

Jugoslávští předáci označili kosovské události za *kontrarevoluci*, čímž jim přiřknuli velmi závažnou politickou a ideologickou kvalifikaci. Z hlediska fungování mocenského systému ale bylo daleko důležitější, jakým způsobem proběhne zúčtování s kosovským

vedením, jemuž byl přisouzen rozhodující podíl viny na zcela neočekávaném výbuchu nespokojenosti a gejzíru albánského nacionalismu a iredenty. Poprvé se totiž *diferenciace* měla odehrát bez dozoru J. B. Tita, tedy v režii kolektivního vedení. Pod tlakem nedůvěry i sílící kritiky ze strany svých kolegů ze svazového ústředí nakonec M. Bakalli sám oznámil rezignaci. Titovým nástupcům se tedy podařilo udržet mocenskou rovnováhu, když konečný verdikt víceméně formálně přenechali na samotných kosovských komunistech. V interních diskusích totiž většina z nich dala dostatečně najevo, že si přeje co nejrychlejší Bakalliho odchod.

Kosovské události se velmi výrazně promítly do politické reality post-titovského období. Příslušníci nejvyšší mocenské špičky se pustili do analýzy příčin těchto nepokojů, stejně jako do hledání účinných řešení, jak zabránit jejich repríze a dosáhnout dlouhodobé konsolidace poměrů v regionu. Prostřednictvím kosovské krize ale došlo rovněž k nastolení řady témat, která změnila zaměření i atmosféru politických debat. V první řadě se na pořad dne dostala otázka problematických vztahů mezi Srbskem na straně jedné a jeho dvěma autonomními oblastmi, což bylo vedle Vojvodiny právě Kosovo. Srbští politici žádali, aby byly překonány sporné body, týkající se především vzájemných, už značně oslabených vazeb. S krajní nedůvěrou pohlíželi na to, jak vojvodinská, a především kosovská vládnoucí garnitura podporuje stále markantnější vydělování obou autonomních regionů ze společného politického a správního rámce se Srbskem. Vládnoucí skupiny v Prištině a Novém Sadu si tímto způsobem obratně rozšiřovaly i rozsah svých pravomocí a faktický vliv.

Tyto antagonismy si ještě poznamenaly vzájemné vztahy mezi Titovými nástupci, což bylo patrné na přelomu let 1981 a 1982, kdy se uskutečnilo plénum srbských komunistů, na němž zazněla řada kritických výpadů na adresu vojvodinského a kosovského vedení. Na následných schůzích předsednictva ÚV SKJ se nepodařilo dosáhnout zklidnění situace. Vedle politiků z obou autonomních oblastí se do polemiky se srbskými předáky pustili i zástupci

Bosny a Hercegoviny, rozhořčení kvůli některým výroky srbského předáka Dragoslava D. Markoviće. Federální stranické vedení nemělo v úmyslu do těchto sporů razantně zasáhnout. Ukázalo se, že k tomu nemá ani dostatečné prostředky. Vzájemné tenze ale odhalily vratkost jednoty politického vedení země, tolik zdůrazňované Titovými nástupci.

Ruku v ruce s prvními konflikty post-titovského období se před vládci Jugoslávie hromadily i další problémy. Narůstající zahraniční zadlužení, a především neschopnost včasných splátek úvěrů citelně poškodily důvěryhodnost SFRJ na mezinárodní scéně. Jugoslávští komunisté se nyní museli daleko více zamýšlet nad podobnými alarmujícími údaji, které zásadně poznamenají nejen kondici hospodářského systému, ale i vnitřní poměry v zemi. Navíc se museli vyrovnávat i s tím, že ve veřejném prostoru se objevují publikace výrazně se odchyloující od oficiálního dějinného narativu, jak tomu bylo v případě objemných několikavazkových dodatků k biografii J. B. Tita z pera Vladimira Dedijera či knihy Antonije Isakoviće o táboře na Golém otoku, kde byli během sovětsko-jugoslávské roztržky internováni skuteční či domnělí stoupenci Stalinova kurzu.

S těmito problémy v zádech svolali Titovi nástupci XII. sjezd SKJ, vůbec první po smrti dlouholetého vůdce. Ačkoliv se vzhledem k nastupující krizi snažili, aby setkání proběhlo co nejspořádaněji, došlo hned ke dvěma incidentům. R. Končar předstoupil před delegáty s návrhem na změnu vnitřní struktury strany, jež by v podstatě přinesl negaci současného teritoriálně-republikového uspořádání a posílil tak princip demokratického centralismu. Jeho návrh – považovaný nejvyššími funkcionáři za v podstatě kacírský – byl však v následném hlasování odmítnut. Ještě závažnější však byl skandál, k němuž došlo na prvním zasedání nového ústředního výboru SKJ. Dragoslav D. Marković totiž nebyl v tajném hlasování potvrzen jako člen nového předsednictva. Vetování kandidáta jedné z republik přitom mohlo mít v jugoslávských podmínkách nedozírné následky a vést k vážnému narušení politické jednoty. V opakovaném hlasování se Markovićovi nakonec povedlo získat

dostatečnou většinu, jeho případ ale zapůsobil jako memento, varující před možností fatálního vnitřního rozkolu. Už dva roky po smrti J. B. Tita tak jeho následovníci čelili takovému konglomerátu problémů, že se do jejich úvah a promýšlení dalšího postupu dostávala stále větší dávka skepse i neskrývaných obav. Ocitli se tedy na rozcestí, kdy museli uznat dosud odmítaný fakt, že Jugoslávie se nachází v hluboké krizi, která může vyústit i v rozpad systému zděděného po Titovi jako otci zakladateli.

Seznam pramenů a literatury

1. Archivní prameny

Arhiv Jugoslavije (AJ)

- f. 507 – Savez komunista Jugoslavije (SKJ)
- f. 803 – Predsedništvo Socijalističke federativne republike Jugoslavije (PSFRJ)
- f. 817 – Josip Broz Tito (JBT)
- f. 837 – Kabinet predsednika republike (KPR)

Hrvatski držvani arhiv (HDA)

- f. 1581 – Republički sekretarijat unutarnjih poslova (RSUP)

Istorijski arhiv Beograda (IAB)

- f. Dragoslav D. Marković

2. Periodika

Borba

Danas

Komunist

NIN

Politika

Slobodna Dalmacija

3. Literatura

Memoáry

ĆOSIĆ, Dobrica, *Piščevi zapisi (1969–1980)*, Beograd 2001.

ĆOSIĆ, Dobrica, *Piščevi zapisi (1981–1991)*, Beograd 2002.

BILANDŽIĆ, Dušan, *Povijest izbliza: memoarski zapisi 1945–2005*, Zagreb 2006.

DIZDAREVIĆ, Raif, *Od smrti Tita do smrti Jugoslavije: svjedočtví*, Praha 2002.

GLIŠIĆ, Venceslav, *Susreti i razgovori: prilozi za biografiju Petra Stambolića*, Beograd 2010.

HODŽA, Fadilj, *Kad proleće kasni: iz partizanske beležnice*, Beograd 1979.

JAKOVINA, Tvrtko (ed.), *Milka Planinc – čisti računi Željezne Lady: sjećanja*, Zagreb 2011.

MANDIĆ, Blažo, *S Titom: četvrt veka u Kabinetu*, Beograd 2012.

MARKOVIĆ, Dragoslav D., *Život i politika: 1967–1978*. 1-2, Beograd 1987.

ORLANDIĆ, Marko, *U predvečerje sloma: sjećanja jugoslovenskog ambasadora u Moskvi 1979–1982*, Podgorica 2002.

PEROVIĆ, Latinka, *Zatvaranje kruga – ishod rascepa 1971–1972*, Sarajevo 2018

STANKOVIĆ, Milomir, *Tito između života i smrti: poslednji dani Josipa Broza po dnevniku ličnog lekara*, Beograd 2016.

TRIPALO, Miko, *Hrvatsko proljeće*, Zagreb 1990.

TUDMAN, Franjo, *Osobni dnevnik. Knjg. 2: 1979–1983*, Zagreb 2011.

VLLASI, Azem, *Kosovo, početak raspada*, Sarajevo 2016.

Odborná literatura, edice, dobová produkce, studie

BAKOVIĆ, Nikola, *Brotherhood on the Move: Ritual Mobilities in the Second Yugoslavia*, Zagreb 2023.

BARIĆ, Nikica, Dubrovački dani Aleksandra Rankovića 1970–1983., *Tokovi istorije* 2/2021, s. 175–197.

BATOVIĆ, Ante, *The Croatian Spring: Nationalism, Repression and Foreign Policy under Tito*, London – New York – Oxford – New Delhi – Sydney 2020.

BANAC, Ivo, *Sa Staljinom protiv Tita: informbirovski rascjepi u jugoslavenskom komunističkom pokretu*, Zagreb 1990.

BEŠLIN, Milivoje, Josip Broz Tito i jugoslovenski federalizam (1963–1974), in: Olga Manojlović Pintar (ed.), *Tito – viđenja i tumačenja*, Beograd 2011, s. 58–85.

BILANDŽIĆ, Dušan, *Historija Socijalističke federativne republike Jugoslavije*, Zagreb 1985.

Bilo je časno živjeti s Titom: kako su jugoslavenski novinari i foto-reporteri zabilježili dramu posljednje Titove bitke i sedam najtužnijih dana Jugoslavije, Zagreb 1980.

BILANDŽIĆ, Dušan, *Jugoslavija poslije Tita (1980–1985)*, Zagreb 1986.

BJELICA, Slobodan, *Sporovi oko autonomije Vojvodine. Knjiga druga: 1974–1988.*, Beograd 2021.

- BOGETIĆ, Dragan, *Nesvrstanost kroz istoriju: od ideje do pokreta*, Beograd 2019.
- BROZ TITO, Josip, *Intervjui*, Zagreb 1980.
- BUZO, Adrian, *Partyzánská dynastie: politika a vedení Severní Koreje*, Praha 2003.
- CROZIER, Brian, *Vzestup a pád sovětské říše*, Praha 2004.
- CVETKOVIĆ, Srđan, *Između srpa i čekića, 3, Oblici otpora komunističkom režimu u Srbiji 1944–1991*, Beograd 2013.
- ČALIĆ, Marie-Janine, *Istorija Jugoslavije u 20. veku*, Beograd 2013.
- ČALIĆ, Marie-Janin, *Tito – vječni partizan: biografija*, Zagreb 2022.
- ČAVOŠKI, Jovan, Čekajući Evropu u Beogradu: Jugoslavija i Beogradski sastanak KEBS-a 1977–1978., *Tokovi istorije*, 2/2019, s. 167–198.
- DABČEVIĆ-KUČAR, Savka, *'71: hrvatski snovi i stvarnost*, II, Zagreb 1997.
- DAMJANOVIĆ, Pero, *Tito na čelu partije*, Beograd 1968.
- DAMJANOVIĆ, Pero, *Tito pred temama istorije*, Beograd 1978.
- DANILOVIĆ, Rajko, *Upotreba neprijatelja: politička suđenja u Jugoslaviji 1945–1991.*, Beograd 2010.
- DIMITRIJEVIĆ, *Jugoslovenska narodna armija 1945–1959*, Beograd 2014.
- DIMITRIJEVIĆ, Bojan, *Ranković – drugi čovek*, Beograd 2020.
- DEDIJER, Vladimir, *Dnevnik 1941–1944*, III, Beograd 1950.
- DEDIJER, Vladimir, *Izgubljena bitka J. V. Staljina*, Sarajevo 1969.
- DEDIJER, Vladimir, *Jugoslavija od Versalja do Pariza*, Beograd 1947.
- DEDIJER, Vladimir, *Jugoslovensko-albanski odnosi (1939–1948)*, Beograd 1949.
- DEDIJER, Vladimir, *Josip Broz Tito: prilozi za biografiju*, Beograd 1953.
- DEDIJER, Vladimir, *Novi prilozi za biografiju Josipa Broza Tita*. 1-2, Rijeka 1980–1981.
- DEDIJER, Vladimir, *Novi prilozi za biografiju Josipa Broza Tita*. 3, Beograd 1984.
- DEDIJER, Vladimir, *Sarajevo 1914*, Beograd 1966.
- DRAGIŠIĆ, Petar, *Šta smo znali o Italiji?: pogledi iz Beograda na Italiju 1955–1978*, Beograd 2019.
- DRAGOVIĆ-SOSO, Jasna, *Spasioci nacije: intelektualna opozicija Srbije i oživljavanje nacionalizma*, Beograd 2004.
- DUDA, Igor, *Pronađeno blagostanje: svakodnevni život i potrošačka kultura u Hrvatskoj 1970-ih i 1980-ih*, Zagreb 2014.
- DURANOVIĆ, Amir, „Snažan eho brionski“: *odjeci Brionskog plenuma u Bosni i Hercegovini 1966. godine*, Sarajevo 2017.
- DURMAN, Karel, *Útěk od praporů: Kreml a krize impéria*, Praha 1998.

- DILAS, Milovan, *Pisma iz zatvora*, Beograd 2016.
- DILAS, Milovan, *Tito: eine kritische Biographie*, Wien 1980.
- ĐUKIĆ, Slavoljub, *Kako se dogodio vođa: borbe za vlast u Srbiji posle Josipa Broza*, Beograd 1992.
- ĐUKIĆ, Slavoljub, *Pad srpskih liberala: tehnologija političkih obračuna Josipa Broza*, Beograd 1990.
- FEIFER, Gregory, *Velký hazard: sovětská válka v Afghánistánu*, Praha 2009.
- FLERE, Sergei – KLANJŠEK, Rudi, *Da li je Jugoslavija morala da umre...Ili kako su etničke komunističke elite kontinuitetom svojih svađa dovele do neizbežnog kraha SFRJ*, Beograd 2017.
- GAVRILOVIĆ, Mladen, Grčka na Balkanu, *Međunarodni problemi*, 1-2/1988, s. 207–226.
- GOLDSTEIN, Ivo – GOLDSTEIN, Slavko, *Tito*, Zagreb 2015.
- GRĐIĆ, Gojko, *Uspom i pad Titove Jugoslavije: politički bilans*, Beograd 2015.
- GROTHUSEN, Klaus-Detlev – HABERL, Othmar Nikola – HÖPKEN, Wolfgang, *Jugoslawien am Ende der Ära Tito*, 1-2, München 1983–1986.
- GUŽVICA, Stefan, *Prije Tita: frakcijske borbe u Komunističkoj partiji Jugoslavije 1936–1940*, Zagreb 2020.
- HALDER, Marc, *Der Titokult: Charismatische Herrschaft im sozialistischen Jugoslawien*, München 2013.
- HORVAT, Branko, *Jugoslavensko društvo u krizi: kritički ogledi i prijedlozi reformi*, Zagreb 1985.
- HRADEČNÝ, Pavel, *Dějiny Albánie*, Praha 2008.
- ISAKOVIĆ, Antonije, *Tren 2*, Beograd 1982.
- Istorija Saveza komunista Jugoslavije*, Beograd 1985.
- JAKOVINA, Tvrtko, *Budimir Lončar – od preka do vrha svijeta*, Beograd 2021.
- Jedanaesti kongres Saveza komunista Jugoslavije: dokumenti*, Beograd 1978.
- JOVIĆ, Dejan, *Jugoslavija – država koja je odumrla: uspon, kriza i pad Četvrte Jugoslavije (1974.–1990.)*, Beograd 2003.
- JUDT, Tony, *Poválečná Evropa: historie po roce 1945*, Praha 2008.
- Jugoslovenski savremenici: ko je kou Jugoslaviji*, Beograd 1970.
- KAMBEROVIĆ, Husnija, *Džemal Bijedić: politička biografija*, Mostar 2012.
- KARDELJ, Edvard, *Poznámky o naší společenské kritice*, Praha 1966.
- KARDELJ, Edvard, *Pravci razvoja političkog sistema socijalističkog samoupravljanja*, Beograd 1977.
- KARDELJ, Edvard, *Slobodni udruženi rad: Brionske rasprave*, Beograd 1978.

- KLASIĆ, Hrvoje, *Jugoslavija i svijet 1968.*, Zagreb 2012.
- KLASIĆ, Hrvoje, *Mika Špiljak: revolucionar i državnik*, Zagreb 2019.
- KLASIĆ, Hrvoje, Svibanjsko savjetovanje 1968.: ekonomsko-politička platforma Hrvatskog proljeća, in: Tvrtko Jakovina (ed.), *Hrvatsko proljeće – 40 godina poslije*, Zagreb 2012, s. 57–74.
- KOLÁŘ, Pavel – PULLMANN, Michal, *Co byla normalizace?* Praha 2017.
- KOVAČ, Svetko – DIMITRIJEVIĆ, Bojan – POPOVIĆ GRIGOROV, Irena, *Slučaj Ranković: iz arhiva KOS-a*, Beograd 2015.
- KRAŠIĆ, Wolfy, *Hrvatsko proljeće i hrvatska politička emigracija*, Zagreb 2018.
- KŘEN, Jan, *Dvě století střední Evropy*, Praha 2005.
- LÁČA, Ivan, *Savez komunista Jugoslavije*, Beograd 1977.
- LEESE, Daniel, *Maos langer Schatten: Chinas Umgang mit der Vergangenheit*, München 2020.
- MARKOVIĆ, Dragan – KRŽAVAC, Savo, *Informbiro: šta je to. Jugoslavija je rekla ne*, Beograd 1976.
- MARKOVIĆ, Dragan – KRŽAVAC, Savo, *Zašto su smenjivani*, Beograd – Ljubljana 1985.
- MATES, Leo, *Počelo je u Beogradu: 20 godina nesvrstanosti*, Zagreb 1982.
- MAROVIĆ, Miodrag, *Socijalizam bez dogme*, Beograd 1978.
- MAROVIĆ, Miodrag, *Sumrak staljinizma, 2*, Beograd 1978.
- MIĆUNOVIĆ, Veljko, *Moskovske godine 1956/1958*, Zagreb 1977.
- MILORADOVIĆ, Goran, Ljudi na strateškim mjestima. Uzroci, posledice i smisao sukoba Josipa Broza Tita i Milovana Đilasa na Trećem (vanrednom) plenumu CK SKJ 1954. godine, in: Olga Manojlović Pintar (ed.), *Tito – viđenja i tumačenja*, Beograd 2011, s. 199–231.
- MIRIĆ, Jovan, *Sve se mijenja, kriza ostaje: izbor članaka i intervjuja*, Zagreb 2018.
- MILOŠEVIĆ, Miladin – BOGETIĆ, Dragan, *Jugoslavija – Sjedinjene Američke Države: susreti i razgovori najviših zvaničnika Jugoslavije i SAD: 1955–1980*, Beograd 2017.
- MILOŠEVIĆ, Miladin – TARASOV, Vladimir P. – TOMILINA, Natalija G., *Jugoslavija – SSSR: susreti i razgovori na najvišem nivou rukovodilaca Jugoslavije i SSSR-a*, sv. II, Beograd 2016.
- MIŠKULIN, Ivica, *Usta širom zatvorena: delikt mišljenja u komunističkoj Hrvatskoj 1980.–1990.*, Zagreb 2021.
- MUJADŽEVIĆ, Dino, *Bakarić: politička biografija*, Zagreb 2011.
- NENADOVIĆ, Aleksandar, *Razgovori s Kočom*, Zagreb 1989.
- NIELSEN, Christian Axboe, *Yugoslavia and Political Assassinations: the History and Legacy of Tito's Campaign Against the Emigrés*, London 2021.

- PANTELIĆ, Ivana, *Uspon i pad „prve drugarice“ Jugoslavije: Jovanka Broz i srpska javnost 1952–2012*, Beograd 2018.
- PAŠIĆ, Najdan a kol., *Socijalističko samoupravljanje u Jugoslaviji: od radničkog samoupravljanja do samoupravne organizacije društva*, Beograd 1978.
- PAŠIĆ, Najdan – ŠPADIJER, Balša (ed.), *Društveno politički sistem SFRJ*, Beograd 1975
- PELIKÁN, Jan, *Jugoslávie a pražské jaro*, Praha 2008.
- PELIKÁN, Jan, *Novými cestami. Kosovo v letech 1958–1969*, Praha 2014.
- PELIKÁN, Jan, *Političtí vězni v Jugoslávii počátkem 80. let 20. století*, *Slovanský přehled*, 1/2022, s. 117–160.
- PELIKÁN, Jan, *Socialistická Jugoslávie*, in: *Dějiny jihoslovanských zemí*, Praha 1998.
- PELIKÁN, Jan – VOJTĚCHOVSKÝ, Ondřej, *Makedonská otázka ve vztazích mezi Československem a Jugoslávií v 70. a 80. letech 20. století*, in: V. Štěpánek (ed.), *Ivanu Dorovskému ad honorem: příspěvky z kolokvia k 85. narozeninám prof. dr. Ivana Dorovského, DrSc.*, Brno 2020, s. 149–170.
- PELIKÁN, Jan – VOJTĚCHOVSKÝ, Ondřej, *V čase odkvétání: Československo a Jugoslávie v období pozdního socialismu, 1969–1989*, Praha 2021.
- PERICA, Vjekoslav, *Balkanski idoli. II, Religija i nacionalizam u jugoslovenskim državama*, Beograd 2006.
- PEROVIĆ, Mirko, *Osobenosti izgradnje socijalizma u Jugoslaviji*, Beograd 1976.
- PETRANOVIĆ, Branko, *Istorija Jugoslavije 1918–1978*, Beograd 1981.
- PETRANOVIĆ, Branko – ZEČEVIĆ, Momčilo (ed.), *Jugoslavija 1918/1988: tematska zbirka dokumenata*, Beograd 1988.
- PILJAK, Milan, *Brionski plenum 1966. godine. Pokušaj historiografskog tumačenja događaja*, *Tokovi istorije*, 1/2010, s.73–95.
- PIRJEVEC, Jože, *Jugoslávie 1918–1992: vznik, vývoj a rozpad Karadjordjevičovy a Titovy Jugoslávie*, Praha 2000.
- PIRJEVEC, Jože, *Tito i drugovi*, Zagreb 2012.
- POPOVIĆ, Milorad, *Delegatski sistem i samoupravljanje*, Beograd 1974.
- PORTMANN, Michael – RUZICIC-KESSLER, Karlo, *Yugoslavia and Its Western Neighbours, 1945–1980*, *Zeitgeschichte*, 5/2014, s. 296–310.
- PREVIŠIĆ, Martin, *Povijest Golog otoka*, Zagreb 2019.
- Programy Komunistické strany Sovětského svazu*, Praha 1962.
- RADONJIĆ, Radovan, *Crnogorska 1948: uzroci i posljedice*, Podgorica 2019.

RÁKOSNÍK, Jakub – SPURNÝ, Matěj – ŠTAIF, Jiří, *Milníky moderních českých dějin: krize konsenzu a legitimacy v letech 1848–1989*, Praha 2018.

RIDLEY, Jasper, *Tito – životopis otce Jugoslávie*, Liberec 1995.

RISTANOVIĆ, Petar, *Kosovsko pitanje 1974–1989*, Beograd 2019.

RISTOVIĆ, Ljubiša – PRICA, Ognjen (ed.), *Jedanaest kongresa SKJ 1919–1978*, Beograd 1979.

SABROW, Martin – SCHATTENBERG, Susanne (ed.), *Die letzten Generalsekretäre: Kommunistische Herrschaft im Spätsozialismus*, Berlin 2018.

SARAČ-RUJANAC, Dženita, *Branko Mikulić: politička biografija 1965–1989.*, Sarajevo 2020.

SELINIĆ, Slobodan, *Srbija 1980–1986.: politička istorija od Tita do Miloševića*, Beograd 2021.

SHORT, Philip, *Pol Pot: dějiny zlého snu*, Praha 2005.

SCHATTENBERG, Susanne, *Leonid Breschnew. Staatsmann und Schauspieler im Schatten Stalins: eine Biographie*, Köln – Weimer – Wien, 2017.

SIMIĆ, Pero, *Broz protiv Tita: kako je zaista počeo raspad Jugoslavije*, Beograd 2014.

SIMIĆ, Pero, *Tito: fenomen 20. veka*, Beograd 2011.

STEFANOVIĆ, Momčilo (ed.), *Poslednji susreti s Titom*, Zagreb 1981.

ŠARANOVIĆ, Mihailo, *Jugoslavija o Titu 1980*, Beograd 1981.

ŠENTIJA, Josip, *Razgovori s Mikom Tripalom o Hrvatskom proljeću*, Zagreb 2015.

Tito – 40 godina na čelu SKJ, Beograd 1977.

ŠETINC, Franc, *Što hoćemo? Pitanja i odgovori iz prakse*, Zagreb 1976.

Vojni leksikon, Beograd 1981.

ŠPANOVIĆ, Srđan, *Kvadratura jugoslavenskog kruga*, Zagreb 1989.

ŠTĚPÁNEK, *Jugoslávie – Srbsko – Kosovo: kosovská otázka ve 20. století*, Brno 2011.

VOJTĚCHOVSKÝ, Ondřej, *Jugoslávská informbyrovská emigrace v Československu. Disertační práce*. Praha 2010.

VOJTĚCHOVSKÝ, Ondřej, *Z Prahy proti Titovi! Jugoslávská prosovětská emigrace v Československu*, Praha 2012.

VUČETIĆ, Radina, *Monopol na istinu: partija, kultura i cenzura u Srbiji šezdesetih i sedamdesetih godina XX veka*, Beograd, 2016.

WEBER, Max, *Wirtschaft und Gesellschaft: Grundriss der verstehenden Soziologie*, Tübingen 1972.

WOODWARD, Susan, *Balkan Tragedy: Chaos and Dissolution after the Cold War*, Washington 1995.

ZIEGLER, Jean, *Švýcarsko mimo podezření*, Praha 1978.

Publikační činnost, odborné a akademické aktivity (výběr)

Přehled dosavadních zaměstnání v oboru

Od 2022 lektor, Ústav světových dějin FF UK

Od 2016 odborný pracovník, Masarykův ústav a Archivu AV ČR, v. v. i.

Členství v orgánech univerzit a AV

Od 2017 Člen Skupiny pro výzkum studené války (CWRG) – Institut pro studium strategických regionů/Centrum strategických regionů UK, 2018–2020 zástupce vedoucího CWRG

2019–2023 Kolegium popularizátorů Akademické rady AV ČR

Pedagogická činnost

Od 2016 Ústav světových dějin FF UK, výuka předmětů ke světovým dějinám 20. století a dějinám jihovýchodní Evropy

Výzkumné projekty

- Odborný spolupracovník: *Krize – reforma – (ne)stabilita. Jugoslávský socialistický systém v aktéřské perspektivě (1980–1986/1987)*, GA ČR, 2021–2024
- Odborný spolupracovník: *Na cestě k dějinnému vrcholu? Vznik Československa v proměnách historiografie, 1918–1992/1993*, GA ČR, 2019–2021
- Hlavní řešitel: *Titoismus – patriotismus – nacionalismus. Proměny názorově-ideových preferencí uvnitř srbské společnosti v přístupu k národnostní otázce v období první poloviny osmdesátých let*, GA UK, 2017–2019.
- Odborný spolupracovník: *Maffie – mýtus a realita. Formování obrazu domácího protirakouského odboje v kolektivní paměti meziválečného Československa*, GA ČR, 2016–2018.
- Hlavní řešitel: *Chorvatsko na rozcestí. Vnitropolitický vývoj Chorvatska od začátku roku 1989 do prvních pluralitních voleb v roce 1990*, VG FF UK, 2014.

Ocenění

2021 Cena Waclawa Felczaka a Henryka Wereszyckého udělovaná Historickou fakultou Jagellonské univerzity a Polským sdružením historiků nejvýznamnějším publikacím o dějinách střední a východní Evropy (za monografii *Fenomén Maffie: Český (domácí) protirakouský odboj v proměnách 20. století*, společně s J. Hálkem).

2020 Cena nadačního fondu Jaroslava a Anny Krejčích pro mimořádně talentované vědecké pracovníky v humanitních vědách do 35 let.

2019 Cena předsedkyně AV ČR za vynikající vědecký výsledek (člen autorského týmu publikace *Republika československá 1918–1939*)

Přednášky a konference

2021 *Na cestě k dějinnému vrcholu? Vznik Československa v proměnách historiografie*, společně s J. Hálkem a J. Štofánkem – výzkumné semináře MÚA AV ČR; Praha.

2019 *Stari problemi i novi izazovi: jugoslavenski socijalizam i vladajuća politička elita na prekretnici (1972–1976)* – 4th International Conference Socialism on the Bench: Continuities and Innovations; Pula, Chorvatsko.

2017 *Partija kao arena za sukobljavanje: konfrontacije između čelnih jugoslavenskih komunistů i njihova recepcija u javnom prostoru 1988.–1990.* – 3th International Conference Socialism on the Bench: Communists and Communist Parties: Policies, Actions, Debates; Pula, Chorvatsko.

2017 „Druhý život“ *Maffie: místo příslušníků domácího protirakouského odboje ve státoporné symbolice první republiky a konceptech čechoslovakismu (1918–1929)*, společně s J. Hálkem – 11. sjezd českých historiků; Olomouc.

2016 *Mezi nadějí a porážkou. Příběh srbské Golgoty 1915–1916* – projekt „Svět v pohybu. Odvedenci, uprchlíci, přeběhlíci 1914–1918“, Státní okresní archiv Pelhřimov – Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

2016 *Represe, násilí, odpor – život v okupovaném Srbsku v průběhu roku 1916* – mezinárodní konference „1916 – v pasti války, mír v nedohlednu“, Vojenský historický ústav; Praha.

Zahraniční pobyty a stáže (výběr za poslední tři roky)

srpen 2023 DAAD: Heinrich-Heine-Universität, Düsseldorf, Lehrstuhl für Osteuropäische Geschichte

březen/duben 2022 badatelský pobyt: Arhiv Jugoslavije, Gradska biblioteka Beograda

říjen 2021 badatelský pobyt: Arhiv Jugoslavije, Istorijiski arhiv Beograda, Gradska biblioteka Beograda

srpen 2021 badatelský pobyt: Nacionalna i sveučilišna knjižnica Zagreb, Hrvatski državni arhiv, Arhiv Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

červen/červenec 2021 badatelský pobyt: Arhiv Jugoslavije, Istorijiski arhiv Beograda, Arhiv Srpske akademije nauka i umetnosti, Institut za noviju istoriju Srbije

Publikační činnost (výběr)

Odborné monografie

HÁLEK, J. – MOSKOVIĆ, B. a kol.: *Nekončící příběh. (Historiografické) narativy vzniku Československa v proměnách času a prostoru (1918–1992)*, v tisku.

HÁLEK, J. – MOSKOVIĆ, B. – PROKŠ, P.: *Národní výbor(y) a vznik Československa 1916–1918*, Praha: Historický ústav AV ČR – Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2023.

JANKO, J. – PODANÝ, V. – BARVÍKOVÁ, H. – MOSKOVIĆ, B.: *Bohumil Němec – Vzpomínky*, Praha: NLN, 2021.

HÁLEK, J. – MOSKOVIĆ, B.: *Fenomén Maffie. Český (domácí) protirakouský odboj v proměnách 20. století*. Praha: Academia, 2020.

HÁLEK, J. – MOSKOVIĆ, B.: *Ve službách Maffie? Český domácí protirakouský odboj (1914–1918) v zrcadle ego-dokumentů*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2018.

MOSKOVIĆ, B.: *Mezi Titem a Tuđmanem. Chorvatsko v letech 1989–1990*. Praha: Vydavatelství Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, 2017.

b) Studie v impaktovaných časopisech

HÁLEK, J. – MOSKOVIĆ, B.: „The Milada Paulová’s Syndrome“ – The Life’s Work of the Czech Scholar and its Influence on the Historiography in the Socialist Yugoslavia (1945–1991), *Acta Histriae*, 25, č. 4, 2017, s. 1071–1092.

c) Studie v recenzovaných časopisech

MOSKOVIĆ, B.: „Jaký to mělo smysl?“ Historikové a debaty o vzniku Československa a Jugoslávie: bilance z konce 80. let 20. století, *Slovanský přehled*, roč. 107, 2021, č. 2, s. 399–448.

HÁLEK, J. – MOSKOVIĆ, B.: „The Past is Still Alive“: The Czech anti-Austrian Resistance as Symbol and Matter of Politics (1918–1925), *Střed-Centre*, 1/2019, s. 11–31.

HÁLEK, J. – MOSKOVIĆ, B.: „Maffie“ (1914–1918) pohledem československé historiografie: strategie – význam – interpretace, *Český časopis historický*, 2018, č. 3, s. 733–763.

MOSKOVIĆ, B.: Srbská otázka v Chorvatsku v letech 1989–1990, *Slovanský přehled*, 2016, č. 2, s. 277–309.

MOSKOVIĆ, B.: Chorvatsko na počátku cesty ke svobodným volbám, *Porta Balkanica*, 2015, č. 2, s. 35–50.

MOSKOVIĆ, B.: Ve víru jugoslávské krize. Chorvatsko na počátku roku 1989, *Dvacáté století – The Twentieth Century*, 2015, č. 1, s. 77–92.

d) Kapitoly v odborných monografiích

MOSKOVIĆ, B.: František Štafa; Zdeněk Horčík; Josefa Hájek. In J. Konvičná – V. Ledvinka (ed.): *První v obci: purkmistři, starostové a primátoři města Prahy 1784–1989* v tisku, s. 438–462.

MOSKOVIĆ, B.: Zapomenutá kapitola zahraničního odboje. Josef Dürich v proměnách historiografie a politiky dějin – od marxistické kritiky po vlašné znovupřijetí v devadesátých letech. In: V. Doubek – M. Květová (eds.), *Josef Dürich, zapomenutý vítěz*, Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i, 2021, s. 219 – 231.

VOJTĚCHOVSKÝ, O. – MOSKOVIĆ, B. – PELIKÁN, J.: Yugoslavism throughout the twentieth century: developments and tendencies. In: A. Hudek – M. Kopeček – J. Mervart (edd.), *Czechoslovakism*. Abingdon: Routledge, 2022, s. 433–461.

MOSKOVIĆ, B.: Chorvatská otázka 1943–1990. In: Jan Rychlík a kol.: *Mezi Terstem a Istanbulem*. Praha: Vyšehrad, 2020, s. 71–84.

MOSKOVIĆ, B.: Srbská otázka 1966–1989. In: Jan Rychlík a kol.: *Mezi Terstem a Istanbulem*. Praha. Vyšehrad, 2020, s. 139–152.

MOSKOVIĆ, B.: „Teď už je odpovědnost na nás“: Jugoslávie na přechodu do post-titovské éry. In: P. Stehlík (ed.): *Od moravských luk k balkánským horám*. Brno: Matice moravská, 2019, s. 366–373.

VOJTĚCHOVSKÝ, O. – MOSKOVIĆ, B. – PELIKÁN, J.: Hlavní vývojové tendence jugoslávství v průběhu 20. století, in: A. Hudek – M. Kopeček – J. Mervart (edd.): *Čechoslovakismus*, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2019, s. 394–420.

- MOSKOVIĆ, B.: Partija kao arena za sukobljavanje. Hrvatska i konfrontacije između čelnih jugoslavenskih komunistů krajem 1980-ih godina. In: I. Duda (ed.), *Komunisti i komunističke partije: politike, akcije, debate*. Zagreb: Srednja Europa, 2019, s. 61–82.
- MOSKOVIĆ, B.: Vznik Československa jako historiografické téma (1953–1968). In: *Historie jako vášeň i poslání. K životnímu jubileu docenta Martina Kučery*. Praha: Ústav T. G. Masaryka 2018, s. 157–164.
- MOSKOVIĆ, B. – HÁLEK, J.: Výběrová bibliografie. In: D. Hájková – P. Horák (eds.): *Republika československá 1918–1939*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2018, s. 965–970.
- MOSKOVIĆ, B.: Jovan Rašković (1929–1992). Nevyslyšený „ćaća“ chorvatských Srbů. In: M. Bárta – M. Kovář (eds.): *Lidé a dějiny: k roli osobnosti v historii v multidisciplinární perspektivě*. Praha: Academia 2017, s. 805–830.

Popularizační texty v denním tisku

- MOSKOVIĆ, B.: Co si v Chorvatsku počít s Jugoslávií?, *A2: kulturní čtrnáctideník*, 14-15/2021
- MOSKOVIĆ, B. – PELIKÁN, J.: Kosovo 20 let poté: Zajizvující se rány i toužebná očekávání, *Listy*, 4/2019.
- MOSKOVIĆ, B.: Úspěšný epilog: česká domácí politika v roce 1918, *Literární noviny*, 28. 6. 2018.
- MOSKOVIĆ, B.: Česká domácí politika na cestě k obratu, *Literární noviny*, 26. 4. 2018.
- MOSKOVIĆ, B.: Česká politika na počátku první světové války, *Literární noviny*, 25. 1. 2018.

Recenze, zprávy

- MOSKOVIĆ, B.: Gužvica, Stefan: Before Tito: The Communist Party of Yugoslavia during the Great Purge (1936–1940), *Securitas Imperii* 39/2021, s. 191–197.
- MOSKOVIĆ, B.: Skupina pro výzkum studené války, Paměť a dějiny, roč. 14, 2020, č. 3, s. 14–15.
- MOSKOVIĆ, B.: Zsófia Lóránd, The Feminist Challenge to the Socialist State in Yugoslavia, *Střed/Centre*, 2/2019, s. 115–119.
- MOSKOVIĆ, B.: Záhřebský Kliofest 2018, *Slovanský přehled*, roč. 105, 2019, č. 2, s. 333–337.

MOSKOVIĆ, B.: „Všichni komunisté do uren!“, *Práce z dějin Akademie věd*, 1/2019.

MOSKOVIĆ, B. – PELIKÁN, J.: Memoáry významného aktéra moderní chorvatské politiky, *Slovanský přehled*, roč. 102, 2016, č. 1, s. 107–115.

MOSKOVIĆ, B.: James S. Sadkovich: Tudjman. Prva politička biografija, *Dvacáté století – The Twentieth Century*, 2015, č. 1, s. 135–136.